

DI: 226366

Punten van overleg bij de
wederopbouw van de
Directie Bovenrivieren

door Ir. L. van Bendegom
(1944 - 1945)

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Oost-Nederland

Bibliotheek

Nr.

SV BOR21 ON

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Oost-Nederland

Postbus 9070
6800 ED Arnhem
Tel. 026 - 3688355

Bibliotheek

naam	afd.	retour	paraaf

S.V.P. TIJDIG VERLENGEN

RWS Dir. Oost-Nederland

Bibliotheeknr. SV B0121 ON

Rijkswaterstaat
Directie Bovenrivieren
Afd. Studiedienst.

Nota S 000 R. 1.

PUNTEN VAN OVERLEG BIJ DE WEDEROPBOUW
VAN DE DIRECTIE BOVENRIVIEREN.

Arnhem, Winter 1944 - 1945.

RWS Dir. Geldhandl
Bibliotheknr. C. 1020

1871

Handwritten text, possibly a title or description, mostly illegible due to fading.

Handwritten text, possibly a title or description, mostly illegible due to fading.

Handwritten text, possibly a title or description, mostly illegible due to fading.

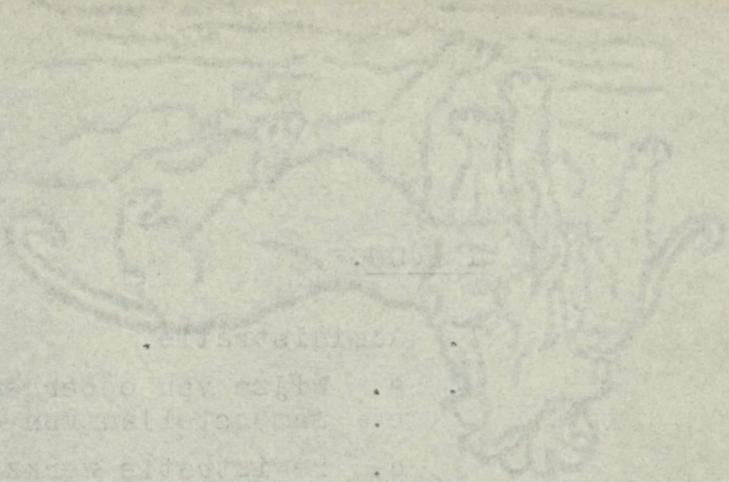

Handwritten text at the bottom of the page, mostly illegible.

Handwritten text at the very bottom of the page, mostly illegible.

INHOUD.

1. Administratie.
  - a. wijze van opbergen.
  - b. samenstellen van een overzicht.
  - c. registratie werkzaamheden.
2. Bijwerken rivierkaart.
3. Legger van werken.
4. Dwarspeilingen en zandhuishouding.
5. Bewerking waterstanden .
6. Toekomstige onderzoekingen.
7. a. Financieel.
  - b. Correspondentie.

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...

W. N. W.

Geographical ...

In het volgende zullen enkele onderdelen, die in de nota, betreffende de wederopbouw van de Studiedienst reeds werden aangestipt, nader worden besproken.

1. Administratie. Bedoeld wordt niet slechts de Administratie van de Studiedienst, maar ook van de Directie, voor zover de Studiedienst bij de laatste is betrokken. Officieel bezit de Studiedienst geen eigen correspondentie-archief, wel een archief van tekeningen, onderzoekingen enz. Hierdoor ontstaat wel eens verwarring, die nog wordt vergroot, doordat het archief van de Directie niet systematisch is ingedeeld, hetgeen bij het opzoeken van stukken tot moeilijkheden aanleiding kan geven.

Verbetering van die toestand is wel gewenst. De beste oplossing lijkt wel die, waarbij één archief wordt gevormd, waarin ook alle stukken van de Studiedienst worden opgeborgen. In dit geval zou de indeling echter zo moeten zijn, dat benodigde gegevens snel en zonder hulp van administratie zouden kunnen worden opgezocht, terwijl zonder bezwaar bepaalde onderdelen van het archief afgescheiden zouden kunnen worden opgeborgen. Bijvoorbeeld zouden speciale gegevens van de Studiedienst door deze moeten worden bewaard.

Hoewel dezerzijds wel wordt ingezien, dat van deze zijde van de administratie bezwaren zullen worden aangevoerd, moet toch worden aangedrongen op reorganisatie en wordt een voorstel ter bespreking aangegeven.

Voor de Studiedienst zijn op administratief gebied vooral drie regelingen van belang, en wel:

- a. de wijze van opbergen van voor de Studiedienst van belang zijnde gegevens;
- b. de samenstelling van een overzicht van alle technische gegevens van de Rijntakken;
- c. de registratie van werkzaamheden, opdrachten, afspraken, enz. van de Studiedienst.

a. Aangenomen zal worden, dat de stukken van de Studiedienst zullen worden opgeborgen in het algemeen archief.

De wijze van opbergen zal tot weinig discussie aanleiding geven. Sortering in dossiers naar onderwerpen is te verkiezen boven sortering naar data. De dossiers dienen nu systematisch te worden genummerd. In het brievenboek dient elke brief het dossiernummer te krijgen. Van de dossiers dient een kaartsysteem te worden bijgehouden, aangevende o.a. de bergplaats van de dossiers. In dat geval behoeven niet alle dossiers bij elkaar te worden opgeborgen; zo kunnen speciale dossiers van de Studiedienst bij deze Dienst worden opgeborgen.

De nummering van de dossiers zou kunnen geschieden volgens de systematische indeling, gebruikelijk bij de Studiedienst, eventueel gewijzigd of aangevuld. Voor de dossiers zou de letter D kunnen worden genomen.

Alles kan nu in dossiers worden ondergebracht, dus niet alleen correspondentie, maar bijv. ook: rivierkaarten, legger van Rijkswerken, waterstandstabellen, vaardiepte, enz.

Inkomende boeken enz. behoren te worden ondergebracht in één bibliotheek, de indeling hiervan kan weer systematisch geschieden onder letter L.

Evenals het dossierarchief krijgt ook de bibliotheek een eigen kaartsysteem, beide worden evenwel ook opgenomen in het later te noemen algemeen kaartsysteem.

b. Aangelegd wordt een groot kaartsysteem, waarin de vindplaats van alle mogelijke technische gegevens, betreffende de Rijntakken wordt vermeld.

Uit alle boeken, dossiers, tekeningen, enz. worden de van belang zijnde gegevens vermeld, zoals dit door de Studiedienst reeds was opgezet. Voor dit werk dient een aparte kracht te worden aangesteld. Deze persoon zou tevens de bibliotheek en het dossierarchief kunnen beheren.

Ten behoeve van bovengenoemd kaartsysteem is het ook zeer gewenst, dat bovengenoemde kracht en in elk geval de ingenieurs inzage mogen hebben van alle inkomende en uitgaande stukken van Directie en Arrondissementen, zoals dit bij andere Waterstaatsdienstengebruik is.

Ten aanzien van de Studiedienst zouden dus de volgende archieven enz. zijn aan te leggen:

1. dossierarchief + klein kaartsysteem + brievenboek;
2. bibliotheek + " ;
3. calquesarchief + " ;
4. groot algemeen kaartsysteem.

c. De registratie van de werkzaamheden enz. van de Studiedienst. Het gevolgde systeem om alle opdrachten te nummeren en in kaart te brengen bleek over 't algemeen goed te voldoen. Enkele kleine wijzigingen zullen worden aangebracht.

Alle ontvangen opdrachten worden direct in een lijst van opdrachten (zie bijlage) aangegeven. Voor elke opdracht wordt een opdrachtk kaart gemaakt, waarop programma, werkwijze enz. worden genoteerd. Elke opdracht is in onderdelen te splitsen; voor elk onderdeel, meting, berekening, verslag tekening enz. - wordt een werkkaart gemaakt, waarop de te verrichten werkzaamheden worden vermeld. De werkkaarten worden uitgereikt aan degenen, die met het onderdeel zijn belast en komen na afloop terug in een kaarten-doos. In deze doos worden eveneens de nog uit te geven werkkaarten bewaard.

De in omloop zijnde werkkaarten staan vermeld op het weekoverzicht. Hierop wordt elke week het programma aangetekend met de plaatsgevonden wijzigingen. Verder een agenda, waarop afspraken enz. Tenslotte wordt hierop vermeld al het wetenswaardige met eventuele verwijzing naar opdrachtkarten.

Belangrijke wetenswaardigheden, verslagen van besprekingen, verschafte inlichtingen, enz. in 't algemeen gegevens, die niet op andere wijze kunnen worden vastgelegd, of bindende afspraken, worden tenslotte opgetekend op speciale notitiebladen.

Zij worden in de normale dossiers opgeborgen en krijgen eventueel - bij gegevens - een kaart in het algemeen kaartsysteem.

Het is gewenst om opnieuw een kaartsysteem (alphabetisch) te maken van vakliteratuur (met recenties).

Ten slotte kan het gewenst zijn om naast het algemeen kaartsysteem een kaartsysteem van trefwoorden te maken voor die gegevens, waarvan niet direct duidelijk is, waar zij in de systematische indeling thuis behoren.

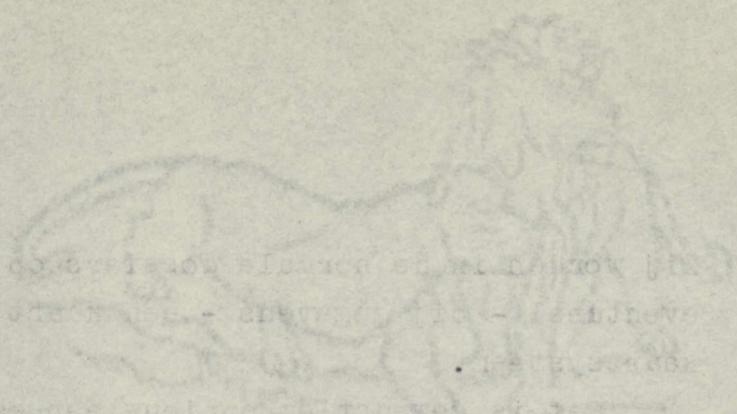
2. Bijwerken rivierkaart. Een nieuwe luchtkartering van de rivierkaart is wel zeer gewenst, aangezien de thans gebruikte sterk is verouderd. Een dergelijke kartering heeft echter weinig zin, indien niet gezorgd wordt voor een geregeld bijwerken van nieuwe toestanden. Het lijkt de taak van de hoofden van dienstkringen om bijv. jaarlijks de benodigde gegevens in te zenden. Zouden zij hiertoe geen gelegenheid hebben, dan zou bijv. de Studiedienst de opmetingen hiertoe kunnen verrichten.

Met de regeling hiervan zou zo spoedig mogelijk, dus reeds voordat de nieuwe kartering zou zijn verricht, een aanvang dienen te worden gemaakt. Deze regeling zou bijv. als volgt kunnen zijn:

van de rivierkaart worden fotocalques gemaakt. Deze calques worden jaarlijks bijgewerkt, zodat eventueel benodigde afdrucken steeds geheel of nagenoeg geheel "up-to-date" zijn. Op deze calques worden geen concessies enz. vermeld, doch alleen situatie en hoogteligging. Eventueel door de arrondissementen gewenste concessiekaarten kunnen op aparte afdrucken of calques worden ingetekend.

Het nadeel van deze oplossing, dat de kaarten geen steendruk, doch "slechts" lichtdruk zijn, weegt niet op tegen de voordelen.

Ook ~~op~~ de peilkaarten kunnen van bovengenoemde calques worden afgeleid door intekening op secondaire calques van peilraaien enz. Het spreekt vanzelf, dat voor alle rivieren eenzelfde normaalformaat en zo mogelijk eenzelfde schaal dient te worden gebezigd.

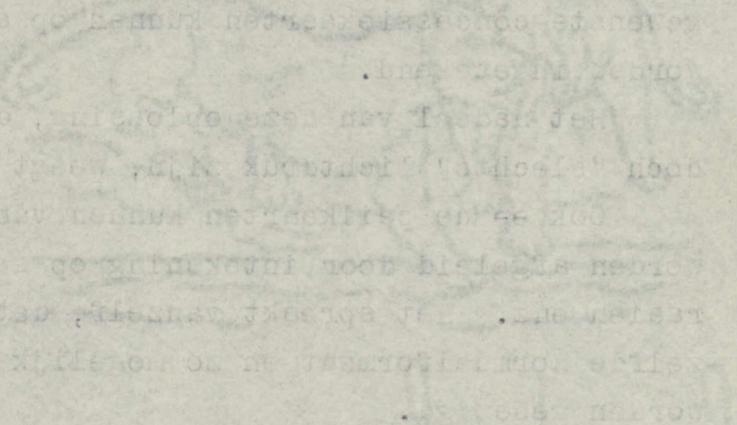
Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in the top right margin, possibly a name or title.

Section 2. Algemeen beginsel. Het beginsel van de... (Faint text describing a general principle or article 2).

Handwritten text in the middle of the page, possibly a name or section header.

Section 3. De werking. De werking van de... (Faint text describing the effect or application of a law or principle).

Section 4. De afwijking. De afwijking van de... (Faint text describing an exception or deviation from a rule).

Handwritten text in the bottom right margin, possibly a name or title.

3. Legger van werken. De Directie Bovenrivieren beschikte over een legger van werken, in beheer bij de arrondissementen. Deze legger werd echter niet bijgehouden en was sterk verouderd en niet practisch.

Het is wel gewenst, dat bij het aanleggen van nieuwe leggers een meer moderne opzet wordt gevolgd en de inrichting zodanig wordt gemaakt, dat een snel opzoeken van de gewenste gegevens mogelijk wordt.

Er lijkt onzerzijds geen bezwaar tegen om in een dergelijke legger niet alleen de werken, in beheer bij de Bovenrivieren, maar alle Rijkswerken, ja alle kunstwerken in zomer- en winterbed op te nemen, eventueel met verwijzing naar bestekken, dossiers, enz.

Voorgesteld wordt een legger te maken in de vorm van een kaartsysteem van:

- a. werken onder beheer bij Bovenrivieren;
- b. andere Rijkswerken;
- c. andere werken.

Bedoeling om ten slotte volledig overzicht te krijgen van alle kunstwerken langs de rivieren.

Kaartsysteem in te delen naar K.M.'s.

Vormt dus feitelijk een dossier van het algemeen archief. De onderdelen a, b en c in verschillende kleuren.

4. Dwarspeilingen en zandhuishouding.

Zodra weer over een echolood beschikt wordt, kunnen de jaarlijkse dwarspeilingen weer hiermede geschieden. Daar deze metingen en de uitwerking ervan door de Studiedienst geschieden om, zolang dit peilen uit de hand moet geschieden, dit eveneens door de Studiedienst te laten verrichten. In de praktijk kwam het toch reeds hierop neer, aangezien de arrondissementen niet over voldoende personeel beschikken om deze metingen en de uitwerking ervan zelf te verrichten.

Het is gewenst om, in verband met de zandhuishouding, steeds direct de gemiddelde bodemhoogte in de peilraaien

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

79 16 11

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

te bepalen, benevens de plaatsgevonden bodemverhoging en -verlaging.

Uit deze gegevens kan jaarlijks het contingent te baggeren zand worden bepaald, benevens de verdeling hiervan over het langteprofiel.

Het ware gewenst om een algemeen onderzoek in te stellen naar de toekomstige mogelijkheid van zandwinning in de Rijntakken, zowel in zomer- als winterbed.

5. Bewerking Waterstanden. Het aanbrengen van correcties in de waargenomen en geregistreeerde waterstanden geschiedt door de Algemene Dienst. Hoe deze correcties zijn, blijkt pas achteraf in de jaarboeken Waterhoogten. Vaak is het echter de Studiedienst gewenst om direct te weten, welke correcties dienen te worden toegepast. Het is daarom gewenst, dat de Algemene Dienst elke correctiewijziging opgeeft aan de Bovenrivieren.

Het is gewenst om verbetering te brengen in het beheer en onderhoud en de waarneming van de H.W.-peilschalen. In de meeste dienstkringen laat het opnieuw stellen en waterpassen van deze peilschalen na ijsgang enz. te wensen over, terwijl ook niet overal de peilschalen bij H.W. geregeld waargenomen worden. De plaatsing der peilschalen tegen de K.M.-borden zodanig, dat deze laatste vrijwel onleesbaar worden, is ook niet gelukkig.

Overwogen zou kunnen worden om het gevolgde systeem te laten varen en de peilschalen daar aan te brengen, waar zij:
gemakkelijk afleesbaar zijn;
niet licht beschadigd worden;
niet in snel-stromend water zijn gelegen;
zo mogelijk gecombineerd kunnen worden met polderpeilschalen enz.

De H.W.-voorspelling geschiedt door de Algemene Dienst. Het is gewenst, dat deze dienst zo spoedig mogelijk aan de Directie Bovenrivieren de resultaten - of voorlopige resul-

taten - verstrekt naar het onderzoek van deze voorspelling.

Zoals dit voort de Nederlandse peilschalen gebruikelijk is, zouden ook voor de peilschalen langs de bovenloop van de Rijn en zijn zijrivieren tabellen zijn aan te leggen die dagelijks behoren te worden bijgehouden, zodat steeds H.W. en L.W.-voorspellingen kunnen worden verricht.

Het ware eveneens gewenst om de wijze van optekening der vaarwaterdiepten te verbeteren.

6. Toekomstige onderzoeken.

Het is gewenst om het veld van onderzoek voor de Studiedienst nauwkeuriger af te bakenen. Hierbij zijn een tweetal onderwerpen aan te wijzen, die slechts ten dele tot het domein van de Studiedienst behoren en waarvoor onderzoek in verband met de wederopbouw van belang kan zijn.

Deze onderwerpen zijn:

a. Dijkskwel bij hoog opperwater. Ten behoeve van de wijze van constructie en van de afmetingen en samenstelling der dijken en van de aanliggende terreinen is een beter inzicht in deze materie zeer gewenst.

Belanghebbenden zijn de beheerders der dijken evenals de ontwerpers der dijken; tot deze laatste behoort ook de Studiedienst. Voorgesteld zou kunnen worden een gezamenlijk onderzoek te laten verrichten door belanghebbenden, dus bijv. door de dienst der Riviercorrespondentie, die van de Rijksdijken, de Prov. Waterstaat van Gelderland en eventueel de Studiedienst.

b. Vergelijkend onderzoek naar de lasten van oeververdedigingen e.a. rivierwerken. Dit ook in verband met de aanmaak van nieuw baggermateriaal enz.

7. Enkele speciale wensen.

Financiëel. Het is gewenst, dat, geregeld, bijv. maandelijks door de administratie aan de Studiedienst een overzicht wordt gegeven van de financiële toestand van de Studiedienst.

Correspondentie. Zoals reeds eerder werd opgemerkt, is het gewenst, dat de ingenieurs van de Studiedienst de gelegenheid wordt geboden om dagelijks inzage te krijgen van alle inkomende en uitgaande stukken van de Directie Bovenrivieren, op de wijze, zoals dit bij andere diensten gebruikelijk is.

Dit is niet alleen gewenst ten behoeve van de samenstelling van het algemeen kaartsysteem van gegevens van de Rijntakken, doch tevens ten behoeve van de scholing van genoemde ingenieurs.

De ingenieur,

(w.g.) L. van Bendegom.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.